

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Schöplín A. László

Cím: A háboru muzeuma Bp. sztem.

Forrás: Pesti napló

Bp.

(Hely)

1915. X. 5.

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

708

Hely

Hadit. leir. / t. /

Idő

"1915"

Személy

Helyszám

A háboru muzeuma Budapesten

Nem mindenki gondol rá, hogy már most, ugyszólván az első pillanattól fogva, ágyuk dörgése, sebesültek jajgatása, hadcsapatok előretörései és visszavonulásai közben folyik egy csendes, nyugodt, békés katonai munka is: a háboru anyagának tudományos, történeti összegyűjtése és feldolgozására is legalább az előmunkálatok. A modern hadsereg annyira tökéletes, mindenről gondoskodó szervezet, hogy sokkal kisebb dolgokról sem feledkezett meg, mint a saját háborus erőpróbája történelmi megőrkítéséről. Egyelőre inkább jelekből, mint tényekből, de tisztán láthatjuk, hogy máris serényen dolgoznak gondos és szakértő elmék annak az irtózatossá terjedelmű anyagnak a feldolgozásán, amelyből majdan ennek a háborunak a története fog kialakulni. Gondoskodnak arról, hogy a mi erkölcsi tartalom a hadsereg véres munkájában felmerült: a hadrakelt sereg önfeláldozása, az emberi elme és test végső erőfeszítése minden egyes katona idegzetében alkotó katonai gondolatok és geniális intuicióból eredő fellobbanások — szóval a háboru minden dicsősége, szenvedése és tanulsága ne vesszen el az emlékezetből azzal a generációval, amely átélte.

Erre valók a hadsereg tudósai, akik a hadügyi levéltárban, a főparancsnokoknál és a sajtóhadiszállásokon épp olyan megfeszített munkát végeznek, mint akár a vezérkarok tisztjei, akik a hadműveleteket intézik. De nemcsak az aktaszerű anyagot gyűjtik, hanem

a háboru egyéb anyagát is, amelyből egykor roppant becses muzeális anyag lesz. A háboruval egyidejűleg folyik a háboru muzeumának a megalkotása is s bizonyára máris igen nagy és becses anyag gyűlt össze trofeákból, a hadiszákmányok érdekesebb tárgyaiból, a sajtóhadiszálláson és az egyes csapatoknál dolgozó művészek festményeiből és rajzaiból, abból a megszámlálhatatlan mennyiségű fotográfiából, amely a háboru folyamán készült, mozgóképek filmjeiből és mindenféle más emlékszerű holmiból és műtárgyból, ami egy háborus muzeum anyaga lehet. Számra, becsre, érdekességre szinte páratlanok képzeljük ezt a muzeumot, amely elsőrendű látványossága, valóságos kincse lesz annak a városnak, amelyben elhelyezik.

Nem tudom, történt-e már és milyen intézkedés erre a muzeumra vonatkozólag. Beosztják-e a bécsi arzenálban levő Heeresmuseumba, amely a régi osztrák és a helyébe lépett új osztrák-magyar hadsereg muzeális emlékeit őrzí, vagy mint külön emlékmúzeumot fogják kezelni. Az anyag mindenesetre számra és becsre akkora lesz, hogy megéri a külön muzeumban való elhelyezést s az önálló, nagyszabású épületet, amely külsejében is méltóan reprezentálja annak az eseménynek a nagyságát és fontosságát, amelynek emlékeit benne őrzik.

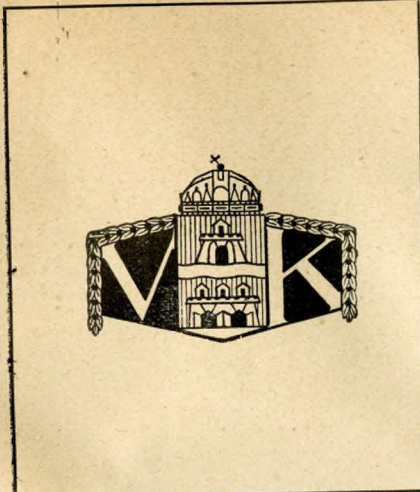
Alapjában tartanunk kell attól, hogy mindenki, aki a dologban illetékes, magától értetődőnek fogja tartani, hogy a háborunak ez a muzeuma Bécsben legyen, akár beosztják az arzenáli hadi muzeumba, akár külön, önálló muzeumot csinálnak belőle. A hadseregnek minden nagy intézete és intézménye a hadügyminisztériumtól lefelé Bécsben van, az embe-

rek, akik a muzeumot csinálják, Bécs fókuszából látják a világot, hadseregünk intéző szellemei át vannak itatva Bécs történelmi, kulturális és társadalmi presztizs-fogalmaival, — mondom, attól tartok, meg se fog fordulni senkinek fejében a gondolat, hogy ez a muzeum ne Bécsben legyen. Hogy például Budapestén legyen.

És miért ne legyen Budapestén? Adminisztratív nehézsége ennek nem volna, — egy hadi muzeumnak az adminisztrálása nem olyan természetű, hogy folytonos személyi érintkezést kívánna a minisztériummal és a főbb parancsnokságokkal, — ahogy nagy vidéki muzeumok el tudják intézni dolgaikat a minisztériumokkal, úgy el tudná intézni egy Budapestén levő háborus muzeum minden ügyét-baját, aktaszerint és nem aktaszerint egyaránt a Bécsben székelő hadügyminisztériummal. Ez a hivatali

ok, amely, ha netalán szóba kerül a dolog, bizonyára szóba fog kerülni, már előre semmisnek tekinthető. Különösen szemben azzal a nagy nemzeti jelentőséggel, amelylyel a Budapestén levő háborus muzeum nyerne. Bécsben alig jelentene pár év múlva többet, mint a nagyszámu érdekes látnivalók egyikét, minálunk nagyszabásu nemzeti intézménynek tekintené mindenki generációk múlva is.

Emléke lenne annak az eseménynek, amely a magyar nemzetre nézve a háboru egyik legnagyobb eszmei következménye: annak, hogy a magyar nemzet most forrott össze hadseregével, most tekintí először hosszú idő óta érzelmileg is a maga nemzeti akarata fegyveres szervének. Mint ez ideig a magyar közvélemény, a régi osztrák hadsereg, az újabb politikai fejlődésben hozzáalakult, de magában azonos folytatását látta benne s ezért nem

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Budapest

Szerző:

Cím:

Forrás:

(Hely)

és ma
k meg
eg, ma
azonosnak érezzük magunkat azzal a hadsereg-
reggel, amelyben nemzetünk egész fiatal férfi-
nemzedéke küzd, vérzik, szenved, pusztul és
megdicsőül, amely megvédte Magyarorszá-
g ezeréves területét a borzalmas ellenség roppant
betörő hadától. Most éreztük át, hogy ez a
hadsereg csakugyan a miénk, nemcsak a tör-
vények holt betűiben, költségvetések súlyos
berkeiben, hanem lélekben és igazságban is. —
a magyar nép hadserege, a mi fiaink és testvé-
reink küzdő szervezete. Ennek a szimboluma
volna a budapesti háborus muzeum.

Osztrákok és magyarok együtt küzdenek
és vérzenek a háboruban, a testvéri viszony,
amely évszázadok óta csak szavakban és tör-
vények, szerződések paragrafusaiiban élt, a
harctéren megvalósult. Ha osztrák csapatok
vitézségéről dicső dolgokat tud a háboru króni-
kájaja, legalább is épp annyi dicső dolgot tud
elmondani a magyar csapatokról is. Minden
magyarnak rosszul esnék, ha Bécsbe kellene
mennie, hogy megláthassa a limanovai huszá-
rok, a kassai hadtest, a Doberdó karsztján ret-
tenetes harcot vivó magyarok ereklye- emlékeit.
Ezek a mieink, — a kegyelet, a megemlékezés
nem közös ügy, a gyász sem az. A mi hőseink
emlékjeleit itthon akarjuk látni.

Mi nem akarunk Bécsből elvenni semmit,
ami az övé. A meglevő hadi muzeumot ám
hadd hagyják meg az eddigi helyén, ugyanis a
speciális osztrák hadi dicsőség trofeumának
gyűjteménye. A mostani háborunak alapítsa-
nak külön muzeumot Budapesten. — Ez a mi
kivánságunk, hisszük, hogy ebben gondolatunk
találkozott az egész magyarság gondolatával.
Nem jutalmul kérjük ezt a háboruban való
viselkedésünkért, — amit tettünk, önmagunk-
ért, hazánkért tettük, jutalmat nem vártunk
érte. De azt a kis figyelmességet elvárhatjuk
hadügyeink vezetőségétől, ami ennek a mu-
zeumnak Budapesten való elhelyezésében nyil-
vánulna. Az eféle figyelmességek volnának
arravalók, hogy elevenen hagyják azt a meleg
viszonyt, amely a magyarság és hadserege közt
a háboruban létrejött, s az eféle figyelmessé-
gek hiánya volt nagyrésztben az oka, hogy ez
a melegség igazában csak most jött létre. Had-
vezetőségünk a háboru folyamán megmutatta,
mennyire meg tudjuk becsülni a szuggeszció és
presztizs pszichológiai motívumainak fontossá-
gát, — talán megérti azokat a benső lelki mo-
tívumokat is, amelyek ezt a kivánságunkat
sugallják.

Schöpflin Aladár.

Osztályozás	
Tárgy	708
Hely	
Idő	"1915"
Személy	
Helyszám	

(oldal)

Székesfehérvári háziyomda 1915.